

การฝึกยกระดับฝีมือ

หลักสูตร ผู้บังคับรถปั้นจั่น
(Mobile Crane Operator)
รหัสหลักสูตร 9020013140304

กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ผู้อนุมัติหลักสูตร	นายสรชัย ชอบพิมาย ผู้อำนวยการกองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก	
วันที่อนุมัติ - 5 เม.ย. 2566	จำนวน9... แผ่น	ปรับปรุงครั้งที่ ..1.. /..2566..

การฝึกยกระดับฝีมือ
หลักสูตร ผู้บังคับรถปั้นจั่น
(Mobile Crane Operator)
รหัสหลักสูตร 9020013140304
กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่องานผู้บังคับรถปั้นจั่น โดยสามารถ

1.1 เข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงานในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับรถปั้นจั่น

1.2 เข้าใจบทบาทหน้าที่ผู้บังคับรถปั้นจั่น ความรู้พื้นฐาน โครงสร้าง ส่วนประกอบของรถปั้นจั่น

1.2 อธิบายถึงขนาดพิสัยการยกปลอดภัยของ อุปกรณ์ช่วยยกชนิดต่าง ๆ และเลือกใช้งานได้อย่างถูกต้อง

1.3 ปฏิบัติงานบังคับรถปั้นจั่นในการเคลื่อนย้ายวัสดุได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

1.4 ปฏิบัติงานตรวจสอบ บำรุงรักษาและแก้ไขปัญหาารถปั้นจั่นเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง

2. ระยะเวลาการฝึก

ผู้รับการฝึกจะได้รับการฝึกภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยวิทยากรจากหน่วยงานสังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาการฝึก จำนวน 30 ชั่วโมง

3. คุณสมบัติของผู้รับการฝึก

3.1 มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบังคับรถปั้นจั่น

3.2 มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

3.3 มีสุขภาพดีไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึก

4. วุฒิบัตร

ชื่อเต็ม : วุฒิบัตรพัฒนาฝีมือแรงงาน หลักสูตร ผู้บังคับรถปั้นจั่น

ชื่อย่อ : วพร. ผู้บังคับรถปั้นจั่น

ผู้รับการฝึกต้องมีระยะเวลาการฝึกอบรมตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จึงจะถือว่าผ่านการฝึก และได้รับวุฒิบัตรจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

5. หัวข้อวิชา

รหัส	หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
9021430501	ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับบันจัน	1	0
9021430502	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่อง รถบันจัน	1	0
9021430503	มาตรฐานและสัญลักษณ์ความปลอดภัย	1	0
9021430504	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบันจันและชนิดของบันจัน	1	0
9021430505	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเชือก ลวดสลิง โซ่และอุปกรณ์ช่วยยก	1	0
9021430506	การเลือกใช้และการตรวจสอบอุปกรณ์ช่วยยก	1	0
9021430507	บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับรถบันจัน	1	0
9021430508	ระบบเครื่องยนต์ดีเซลและระบบไฮดรอลิก	1	0
9021430509	ระบบไฟฟ้า สัญญาณเตือน และลิมิตสวิทช์	1	0
9021430510	การใช้สัญญาณมือและเครื่องหมายจราจร	1	3
9021430511	วิธีผูกมัดและการยกเคลื่อนย้าย	1	0
9021430512	การประเมินน้ำหนักสิ่งของ	1	0
9021430513	การอ่านค่าตารางพิักัดการยก	1	2
9021430514	การใช้คู่มือ การตรวจสอบ และการบำรุงรักษาตามระยะเวลา	1	2
9021430515	ปฏิบัติการยกเคลื่อนย้ายวัสดุ	0	6
9021039901	การวัดและประเมินผล	1	2
รวม		15	15
		30	

6. เนื้อหาวิชา :

9021430501 ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับบันจัน (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับกฎความปลอดภัยในโรงงาน พฤติกรรมเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุในการทำงานกับรถบันจัน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี กฎความปลอดภัยในโรงงาน ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดในการทำงานกับรถบันจัน กรณีศึกษาการเกิดอุบัติเหตุของรถบันจันสาเหตุและแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

9021430502 กฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่อง รถบันจัน (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับกฎด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เกี่ยวกับเครื่องจักร บันจัน และหมอน้ำ ที่กำหนดในกฎกระทรวงและประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับกฎกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร บันจัน และหมอน้ำ, ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับรถบันจัน

9021430503 มาตรฐานและสัญลักษณ์ความปลอดภัย (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับความหมายของป้าย มาตรฐานสัญลักษณ์ความปลอดภัยในการทำงานได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและเครื่องหมายเพื่อความปลอดภัย รูปทรงและขนาดเครื่องหมายความปลอดภัย การเลือกและการใช้เครื่องหมายความปลอดภัย

9021430504 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบันจันและชนิดของบันจัน (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง ส่วนประกอบ และหลักการทำงานของบันจันชนิดต่าง ๆ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับหลักการทำงานของรถบันจัน โครงสร้างและการทำงานของบันจันชนิดต่าง ๆ การแบ่งประเภทของบันจัน รายละเอียดส่วนประกอบของรถบันจัน

- 9021430505 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเชือก ลวดสลิง โซ่และอุปกรณ์ช่วยยก (1 : 0)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างส่วนประกอบฟังก์ชันการยกปลอดภัยของเชือก ลวดสลิง โซ่ และอุปกรณ์ช่วยยก
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง ส่วนประกอบ เชือก ลวดสลิง และอุปกรณ์ช่วยยก ตามมาตรฐาน กฎหมายกำหนด ขนาดฟังก์ชันการยกปลอดภัยของ เชือก ลวดสลิง และอุปกรณ์ช่วยยกชนิดต่าง ๆ เช่น สลิงใยสังเคราะห์ โซ่ยก ห่วงสลัก ตะขอยก คานช่วยยก ตัวดึงแรงเกลียว เป็นต้น
- 9021430506 การเลือกใช้และการตรวจสอบอุปกรณ์ช่วยยก (1 : 0)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้และการตรวจสอบอุปกรณ์ช่วยยกได้อย่างถูกต้อง
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการเลือกใช้เชือก ลวดสลิง และอุปกรณ์ช่วยยกตามมาตรฐาน กฎหมายกำหนด การตรวจสอบสภาพและการบำรุงรักษา เชือก ลวดสลิง รวมทั้งอุปกรณ์ช่วยยกชนิดต่าง ๆ เช่น สลิงใยสังเคราะห์ โซ่ยก ห่วงสลัก ตะขอยก คานช่วยยก ตัวดึงแรงเกลียว เป็นต้น
- 9021430507 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับรถปั้นจั่น (1 : 0)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับรถปั้นจั่น
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับรถปั้นจั่น แผนปฏิบัติการณิฉุณฉิน และหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่นผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้รถปั้นจั่น
- 9021430508 ระบบเครื่องยนต์ดีเซลและระบบไฮดรอลิก (1 : 0)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกเข้าใจการทำงานระบบเครื่องยนต์ดีเซลและระบบไฮดรอลิกได้อย่างถูกต้อง
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างส่วนประกอบและการทำงานระบบเครื่องยนต์ดีเซลและ โครงสร้างส่วนประกอบและการทำงานของระบบไฮดรอลิกในรถปั้นจั่น

9021430509 ระบบไฟฟ้า สัญญาณเตือน และการลิมิตสวิตช์ (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับอันตรายเกิดจากไฟฟ้า การทำงานของระบบสัญญาณเตือน และการลิมิตสวิตช์ได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับหลักการเกิดไฟฟ้า ระบบไฟฟ้าโรงงานอุตสาหกรรม อันตรายการใช้ไฟฟ้าระบบสัญญาณเตือน การลิมิตสวิตช์ของรถป็นจัน รูปแบบและการทำงานของระบบเสียง แสง ระบบสวิตต์ัดการทำงาน อัตโนมัตินของรถป็นจัน

9021430510 การใช้สัญญาณมือและเครื่องหมายจราจร (1 : 3)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สัญญาณมือและเครื่องหมายจราจรตามกฎหมายที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการใช้สัญญาณมือ ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง กำหนดรูปภาพการใช้สัญญาณมือในการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับป็นจันความหมายและชนิดการให้สัญญาณสำหรับป็นจันชนิดเคลื่อนที่ และเครื่องหมายจราจรหรือสัญญาณจราจรสำหรับการจราจรบนทางหลวง

ฝึกปฏิบัติวิธีการบังคับรถป็นจันตามการใช้สัญญาณมือ เพื่อให้รถป็นจันเคลื่อนที่ตามความต้องการของผู้ให้สัญญาณ

9021430511 วิธีผูกมัดและการยกเคลื่อนย้าย (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับการผูกมัด การยกเคลื่อนย้ายวัสดุได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการยกท่ามุ่ม จุดศูนย์ถ่วงของวัสดุ วิธีการผูกมัดวัสดุ วิธีผูกเชือกพุง การคล้องยกแนวตั้ง การยกท่ามุ่มด้วย 2 ขายก การยกท่ามุ่มด้วย 3 ขายก และการยกท่ามุ่มด้วย 4 ขายก

- 9021430512 การประเมินน้ำหนักสิ่งของ (1 : 0)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินน้ำหนักสิ่งของวัสดุที่จะยกได้อย่างถูกต้อง
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับการคำนวณหาน้ำหนักสิ่งของ การคำนวณหาแรงดึงขณะยก ค่าพิกัด การยก
 ปลอดภัยของอุปกรณ์ช่วยยก และการวางแผนการยก
- 9021430513 การอ่านค่าตารางพิกัดการยก (1 : 2)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการอ่านค่าตารางพิกัดการยกได้อย่างถูกต้อง
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านค่าตารางพิกัดการยก ระยะรัศมีการยก มุมการยก ระยะบูม การหา
 น้ำหนักที่ยกได้ปลอดภัย การหาระยะความสูงของการยกหรือยกข้าม
 ฝึกปฏิบัติการประเมินน้ำหนักสิ่งของที่ยก หาแรงดึงขณะยกของอุปกรณ์ช่วยยก และการวางแผน
 แผนการยกตามตารางพิกัดการยกของรถปั้นจั่น
- 9021430514 การใช้คู่มือ การตรวจสอบ และการบำรุงรักษาตามระยะเวลา (1 : 2)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการตรวจสอบและการบำรุงรักษาปั้นจั่น ตาม
 ระยะเวลาได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้คู่มือ การตรวจปั้นจั่นก่อนการใช้งาน การบำรุงรักษาปั้นจั่น
 สาเหตุ ปัญหาและการแก้ไขข้อขัดข้องเบื้องต้นของรถปั้นจั่น
 ฝึกปฏิบัติวิธีตรวจสอบปั้นจั่นก่อนการใช้งาน วิธีบำรุงรักษาปั้นจั่นตามระยะเวลา
- 9021430515 ปฏิบัติการยกเคลื่อนย้ายวัสดุ (0 : 6)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีทักษะในการบังคับรถปั้นจั่น การยกเคลื่อนย้ายวัสดุจริงได้อย่างถูกต้องและ
 ปลอดภัย
 คำอธิบายรายวิชา
 ฝึกปฏิบัติบังคับรถปั้นจั่น ยกเคลื่อนย้ายวัสดุจริงตามเส้นทางตำแหน่งยกวางที่กำหนดอย่าง
 ถูกต้องและปลอดภัย

9021039901 การวัดและประเมินผล

(1 : 2)

ประเมินความรู้ ความสามารถของผู้รับการฝึก โดยการทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
การบังคับรถปั่นจั่นเคลื่อนย้ายวัสดุ

คณะผู้จัดทำและพิจารณาหลักสูตร

1. นายประสาน มะโนรี	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา
2. นายมานิชย์ เพชรนุ้ย	ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช3
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา
3. นายยศถา แก้วเพชร	ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช3
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา
4. นายธนกฤต พิมลไทย	ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช3
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา
5. นายไพศาล ธรรมรัตน์	ผู้จัดการและสามัญวิศวกรเครื่องกล
บริษัท ทีเอ็มอาร์เทคนิค จำกัด

คณะผู้ปรับปรุงหลักสูตร

1. นายนที ราชฉวาง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรและเทคโนโลยีการฝึก
กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
2. นายจักรพันธ์ จีอิตดวงจันทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาวิทยากรต้นแบบ
กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
3. นายวีระพงษ์ วงษ์ชาติ	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 1 สมุทรปราการ
4. นายไพโรจน์ พาสพิชญ์	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ
กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
5. ดร.ยุทธชัย ทองอินทร์	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ
กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
6. นายเอกลักษณ์ จำปาศรี	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ
กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
7. นายจตุพร พวงไวย์	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา

8. นางสาวสุภาภักดิ์ สุวรรณบาตร์ เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
 กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
9. นางเกษมณี เชาว์ยิ่งยศ นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงาน
 กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

ลงนาม..........ผู้เสนอหลักสูตร
 นายไพโรจน์ พาสพิชญ์)
 นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ

ลงนาม..........ผู้เห็นชอบหลักสูตร
 (นายณที ราชฉวาง)
 ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรและเทคโนโลยีการฝึก

ลงนาม..........ผู้อนุมัติหลักสูตร
 (นายสรรัชย์ ชอบพิมาย)
 ผู้อำนวยการกองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

